

Силабус дисципліни

ПЕДАГОГІЧНА МЕДІАЦІЯ

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – А Освіта
Спеціальність – А3 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма – «Початкова освіта»
Дисципліна циклу: вибіркова
Рік навчання: 1
Семестр: 2
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівники курсу

к.пед.н., доцент **Ольга Леонідівна Главацька**

Контактна інформація

olga.raduk@gmail.com, +380963818592

Опис дисципліни

Дисципліна «Педагогічна медіація» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти розуміння сутності медіаційної процедури та шляхів врегулювання конфлікту у професійній діяльності. Головне спрямування під час вивчення даного курсу – максимально використати творчий потенціал, активність, самостійність і відповідальність кожного студента у процесі засвоєння теоретичного і практичного матеріалу.

Основними завданнями вивчення цієї дисципліни є: вивчення сутності поняття «конфлікт», його видів, стадій як предмету медіації; ознайомлення з етичними та законодавчими засадами надання послуги посередництва (медіації); ознайомлення з основними процедурами та інструментами медіації в освітній галузі; формування у студентів базових знань, умінь та навичок застосування медіації у професійній діяльності.

Структура дисципліни

Години (лек./практ)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів	Уміти пояснити поняття «конфлікт», його види та особливості. Висвітлити психологічні проблеми конфліктів. Визначити поведінку учасників конфлікту. Розкрити ознаки конфлікту. Дати аналіз негативних наслідків конфлікту. Знати структуру конфлікту та стадії його перебігу. Розуміти підходи до вирішення конфлікту.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
2/2	Тема 2. Історичний аспект	Розкрити суть поняття та правову природу медіації. Розуміти посередництво як спосіб врегулювання конфліктів у країнах	Тести, вправи, презентації результатів

	виникнення та розвитку інституту медіації	стародавньої цивілізації. США як засновник медіації. Висвітлити історичний аспект розвитку інституту медіації в Європі. Знати історичні передумови впровадження медіації в Україні. Обґрунтувати сучасне розуміння медіаційної процедури. Знати теоретичні підходи науковців до визначення поняття «медіація». Розкрити основні ознаки медіації. Визначити переваги та недоліки медіації.	виконаних завдань
2/4	Тема 3. Принципи, види та моделі медіації	Розуміти поняття принципів медіації як альтернативного способу захисту прав людини і громадянина. Визначити основні принципи та засади медіації: добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора, самовизначення та рівності прав сторін медіації. Дати характеристику видів медіації. Пряма (безпосередня) медіація. Непряма («човникова») медіація. Знати класифікацію медіації за сферою виникнення конфліктної ситуації. Розкрити зміст фасилітаційної або класичної медіації, її сутність і особливості. Обґрунтувати оціночну медіацію, медіацію з однією стороною, превентивну медіацію як спосіб досягнення домовленостей, а не вирішення конфлікту. Висвітлити моделі медіації. Дати загальну характеристику основних моделей медіації.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
2/2	Тема 4. Законодавче забезпечення процесу медіації	Розкрити зміст медіації в українському праві. Дати загальну характеристику основних положень Закону України «Про медіацію». Висвітлити сутність Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації). Знати міжнародні стандарти медіації. Європейські стандарти медіації. Висвітлити суть Конвенція ООН «Про міжнародні угоди за результатами медіації» (Сінгапурська Конвенція) від 7 серпня 2019 року.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань

2/4	Тема 5. Організація здійснення та загальна характеристика стадій медіації	Дати загальну характеристику медіаційної процедури. Висвітлити етапи фази премедіації. Знати особливості створення атмосфери довіри. Комфорт та психологічний клімат як важлива умова медіаційної процедури. Обґрунтувати стадії медіації. Підготовча стадія. Збір інформації та визначення тем для обговорення. Робота з інтересами та потребами сторін. Пошук та оцінка варіантів рішення. Оформлення домовленостей. Укладання та підписання медіаційної угоди. Постмедіація як факультативна стадія медіаційної процедури. Визначити переваги постмедіаційної стадії та її основні завдання. Визначити основні правила проведення медіаційної процедури. Знати основні техніки медіації та прийоми активного слухання. Обґрунтувати методи медіації. Висвітлити особливості практичного застосування медіації.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
2/2	Тема 6. Медіаційна угода як результат врегулювання конфлікту	Знати ознаки та правову природу медіаційної угоди. Розуміти зміст угоди за результатами медіації. Обов'язкові реквізити та форма медіаційної угоди. Висвітлити основні умови укладення медіаційної угоди. Істотні умови медіаційної угоди. Знати різновиди медіаційних угод. Медіаційне застереження як положення про можливість застосування медіації.	Тести, презентації, термінологічний диктант, творчі завдання
2/2	Тема 7. Зміст та організація ділових переговорів. Учасники та сторони медіації	Дати характеристику професії медіатора, пояснити основні вимоги до неї. Розкрити критерії психологічного профілю медіатора. Довести значущість медіатора у процедурі медіації. Знати функції медіатора. Висвітлити особливості участі фізичної особи в медіації. Знати морально-психологічні умови участі сторони в медіації, основні стратегії переговорів у вирішенні конфліктів. Обґрунтувати роль медіації для сторін конфлікту, медіатора та учасників у процесі медіації, медіатора у процедурі вирішення конфлікту.	Тести, презентації, термінологічний диктант, творчі завдання

2/2	Тема 8. Психологія ділового спілкування. Професійна компетентність медіатора	Розкрити суть психології ділового спілкування. Висвітлити поняття «компетентність» та обґрунтувати конфліктологічну, комунікативну, процедурну, рефлексивну, правову компетентність медіатора. Знати техніки медіатора. Уміти пояснити значення загальнолюдських емоцій та емоцій в діяльності медіатора. Визначати доцільність роботи з емоціями у процесі медіації. Знати кваліфікаційні вимоги до медіатора.	Тести, презентації, творчі завдання
2/2	Тема 9. Етика медіаційної процедури	Знати етичні засади медіації. Розкрити суть конфлікту інтересів у медіації. Пояснити принцип конфіденційності у професійній діяльності медіатора. Висвітлити механізми саморегулювання у медіаторській спільноті. Знати етичні основи професійної діяльності медіатора, кодекс професійної етики медіаторів, основні принципи професійної етики медіатора, етичні аспекти винагороди та реклами діяльності медіатора. Довести значущість відповідальності медіатора за порушення професійної етики. Розкрити зміст Європейського кодексу етики медіаторів. Розкрити значення маркетингу та просування послуг медіації. Визначити обставини призупинення процедури медіації. Знати етичні аспекти процедури медіації та врегулювання конфлікту.	Ділові ігри, тести, презентації, творчі завдання
2/2	Тема 10. Медіація та медитативний підхід у сфері освіти	Уміти пояснити особливості конфліктів у сучасному освітньому середовищі. Знати види конфліктів, традиційні та інноваційні засоби вирішення конфліктів у сучасній сфері освіти. Висвітлити особливості конфліктної комунікації, сценарій розвитку конфліктної ситуації в школі. Обґрунтувати фактори, що сприяють розвитку конфліктної ситуації у процесі міжособистісної комунікації. Знати когнітивні, емоційні та поведінкові особливості особистості в конфліктній взаємодії. Визначити причини мобінгу як форми прояву конфлікту серед дітей та підлітків. Розуміти значущість управління конфліктами у дитячому колективі. Визначити способи вирішення конфліктів і зниження емоційно-психологічної напруги у дітей.	Тести, творчі завдання, презентації
2/4	Тема 11. Технологічний аспект здійснення медіації з сім'єю та дітьми	Розкрити зміст поняття сімейної медіації та випадки її застосування. Знати основні цілі, завдання та умови запровадження технології медіації у роботі з сім'єю та дітьми. Визначати доцільність дизайн процедури медіації у роботі з сім'єю та дітьми.	Тести, презентації, творчі завдання

2/4	Тема 12. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації у заклади освіти	Обґрунтувати актуальність створення служби порозуміння у системі освіти. Розкрити зміст поняття «служба порозуміння у закладі освіти». Довести значущість та ефективність організації роботи служби порозуміння у закладі освіти. Висвітлити особливості діяльності служби порозуміння у закладі освіти. Розкрити значення координації служби порозуміння. Знати функції супервізії діяльності служб порозуміння у закладі освіти. Визначати доцільність моніторингу діяльності служби порозуміння закладу освіти. Знати і уміти застосовувати на практиці моніторинг та оцінку діяльності служб порозуміння у закладі освіти.	Реферати, тести, творчі завдання, презентації
-----	---	--	---

Літературні джерела

1. Альтернативні способи вирішення спорів. За заг. ред. Ю.Д. Притики. Харків : Право, 2019. 264 с.
2. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 304 с.
3. Докаш В. І. Конфліктологія та медіація : навчальний посібник. Чернівці, Львів : Видавництво «Новий Світ – 2000», 2022. 249 с.
4. Захарчин Г.М., Винничук Р.О. Управління конфліктами : навч. посіб. 2-е вид., допов. Львів : «Львівська політехніка», 2019. 192 с.
5. Кавіліна Г. К. Конфліктологія: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності: 012 Дошкільна освіта. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2021. 153 с.
6. Куценко Т. Розвиток конфліктологічної компетенції вчителя в системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти. *Освітологічний дискурс*, 2020, № 1 (28). С. 43–54.
7. Медіація у професійній діяльності: підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.
8. Озерський І. В. Актуальні проблеми медіації в юрисдикційному процесі України : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 248 с.
9. Основи медіації і конфліктології: метод. рекомендації до курсу / Укл. Н.М. Білик. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2023. 18 с.
10. Практика медіації : словник-довідник / уклад. : С.О. Гарькавець, Л.П. Волченко. Лисичанськ : ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.
11. Рахліс В., Павленко О. Переговори і медіація : підручник для підготовки професійного переговорника. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. 344 с.
12. Рахліс В.Л., Павленко О.О. Переговори і медіація: навч. посіб., видання 2-ге перероблене : Херсон, Олді Плюс, 2021. 344 с.
13. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. [Навч.-метод. посібник]. К. : ФОП Стеценко В. В. 2019. 192 с.
14. Трофименко А.В., Константинова Ю.В. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2020. 375 с.

Інформаційні ресурси

1. Кодекс етики медіатора. URL: http://ukrmediation.com.ua/ua/about-center/mediator_code_of_ethics/
2. Basics of Mediation: Concepts and Definitions. URL: https://peacemaker.un.org/resources/mediation-library/section?term_node_tid_depth=Mediation%20Process%20and%20Strategy
3. Шкільна служба порозуміння : досвід упровадження медіації в Луганській області : навч.-

метод. посібник / упоряд.: Л. П. Волченко, В. В. Байдик, С. В. Демчук. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 104 с. <https://drive.google.com/file/d/1WGR2falRtyyRiTkFUPHkkNb7c6VmonfS/view>

4. Ліга медіаторів України. URL: <http://limu.org.ua/>

5. Шкільні служби порозуміння. URL: <http://safeschools.com.ua/about/>

6. Український центр медіації. URL: <http://ucminternational.com.ua/>

7. Орлянський В.С. Конфліктологія: Навч. посібник для вузів; Мін-во освіти і науки України, Запорізький нац. техн. ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2007. 159 с. URL: <http://pidruchniki.com/121912.14/psihologiya/konfliktologiya>.

8. Гетті ван Гурп. Медіація однолітків. Докладний посібник з розв'язання конфліктів у наших школах. Авторський варіант перекладу книжки, виданої Українським центром порозуміння у 2006 р. URL: <http://www.ex.ua/12686710>.

9. Державний стандарт надання соціальної послуги посередництва (медіації) / ВРУ : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16>

10. Європейський кодекс поведінки для медіаторів. URL: http://www.bassistov.org/code_of_conduct.htm.

11. Теоретичні аспекти моделювання як методу. URL: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=14308&chapter=1>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів, а у разі їх порушення без поважної причини оцінка за завдання може бути знижена. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	15 %	5 %	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Самостійна робота	Тренінг	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота.	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання

Шкала оцінювання

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)